

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v poduk.

zhaja vsak četrtek in velja s poštnino vred in v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 3 gld., za pol leta 1 gld. 60 kr., za četrletno 80 kr. — Naročnina se pošilja opravištvu v dijaškem semenišču (Knabenseminar). — Deležniki tiskovnega društva dobivajo list brez posebne naročnine.

Posamezne liste prodaja knjigar Novak na velikem trgu po 5 kr. — Rokopisi se ne vračajo, neplačani listi se ne sprejemajo. Za oznanila se plačuje od navadne vrstice, če se natisne enkrat 8 kr. dvakrat 12 kr., trikrat 16 kr.

Nemški Schmiderer pleže na slovenskega konja.

(Mariborskim in Spielfeldskim bauernverein'erjem pod nos.)

V nedeljo 25. t. m. vabijo krivi preroki slovenske kmete v Maribor na shod liberalnega, nemškega „bauernvereina“. Pravijo, da hočejo razlagati, kako bi radi kmetom pomagali. V resnici pa jih le hočejo poloviti v nemčurski koš, da bi namesto slovenskih poslancev bila izvoljena Schmiderer, znani Hammer-Amboss, in še eden Seidl II. Pridgala bodeta tirolski rogovilež in šulvereinski glavač Nagele pa tudi iz Tirolskega nad Trst in Šlezijo v Sevnicu ob Savi privandrani eksprofesor Ausserer, obadva znana neprijatelja Slovanov.

Da bi kmete leži lovila, oblekla sta se v ovčiji kozuh tiste prošnje, katero je prusak Schönerer spodnje-avstrijskim kmetom napisal. Mož je namreč zvito vse pobral, kar uže 20 let nemški konservativci pa slovenski poslanci tirjajo, da kmeta rešijo in ustavijo, kar so njemu v škodo liberalci sklenoli. Tako mislijo liberalci še enkrat kmete preslepiti.

Iz sledečega se lahko vsak o resnici rečenega prepriča pa tudi o velikem strahu liberalcev za gospodstvo, ker se tako zatajujejo, sami sebi v lice bijejo, lastne naprave obsojujejo in kmetom obetajo spokorjenje in spreobrnjenje svoje. Ošabni barusasti dedi, ki sicer kmeta ne pogledajo ne, ponižavajo se sedaj, naložijo v krošnjo konservativne in slovenske tirjatve za kmetski stan in hodijo z njimi kmetov loviti.

Omenjena prošnja šteje 37 toček in zahteva 1. komisijo strokovnjakov, ki naj poizve, česa kmetom treba. [Dobro, če pridejo v komisijon konservativci, n. pr. knez Lichtenstein ali Raič, slabo, če sedijo tam liberalci n. pr. Schmiderer, kajti konservativni in slovenski poslanci so na Kranjskem uže lani sklicali takšno komisijo, liberalci v Gradci pa celih 23 let niso utegnili misliti na njo.]

2. Kmetski svet za kmetske ko-

risti. [To je prvi sprožil konservativni knez Lichtenstein, ki zahteva kmetske zbornice, kakor imajo trgovci in obrtniki svoje trgovske in obrtne zbornice.]

3. meje proti Ogrske se naj zaprejo in colnina pobira od vina, živine, zrnja, proti prajzovski Nemčiji pa odprejo [bi le na videz in kratek čas pomagalo, dokler nas nemški, francoski, ameriški itd. pridelki popolnem ne poplavijo in uničijo. Vrhu tega je tukaj prusak Schönerer primešal cukru precej prajzovske mišnice ali strupa. Nemški liberalci namreč cikajo zmiraj na to, da bi našemu cesarju nemško-slovanske dežele nekako odtrgali in prajzovski Nemčiji priklopili, kakor je poslanec celjski Forregger javno rekel: „ich bin für den engsten Anschluss an Deutschland“, t. j. jaz sem za najtesnejše združenje z Nemčijo. To pomenijo tudi črno-rudeče-žolte frankfurterce. Slovenci pa nečemo prajzovskega cesarja, mi hočemo zvesti ostati Avstriji, kakor l. 1848 tako tudi sedaj ter želimo, da so naš mili cesar Franc Jožef vselej neodvisni posebno od Prajzov. Zato ne pristopimo ne k šulvereinu pa ne k bauernvereinu, ker nečemo, da bi nas na tihem v prajzovsko-nemški koš djali.]

4. Rešitev kmetov od intabuliranih dolgov s pomočjo države in postavo dalstva. [Je vzeto iz knez Lichtensteinovega konservativnega programa.]

5. Denarni zavodi za kmete, da dobijo leži in ceneje denarjev na posodo. [Dobro, pa liberalcem tu ni prav verovati, kajti l. 1874 je vlada sama deželnemu zboru štajerskemu nasvetovala takšne zavode (Hypothekar-Anstalten) in obečala državne podpore. Toda kaj so liberalni kmetski prijatelji (?) storili? Vse so zavrgli rekoč, da bi tako štajerska „šparkasa“ dobila konkurenta, kar bi ne bilo dobro. Schmidererjevi predniki so torej zavrgli celó državno pomoč in kmeta brez vse milosti še dalje pustili v krempeljih oderuhov. Proč tedaj z barusastimi liberalnimi lizuni, ki sedaj zavoljo volitev okoli kmeta vohajo in se mu dobrikajo, v resnici pa namesto kruha kamen ponujajo, namesto jajceta pa škorpijona.]

6. Večja colnina na tuje pridelke [Tudi ni prav resnica liberalcem, kajti liberalni nauk tirja svobodno trgovino, in res so nemški liberalci colnine znižali

s tem pa Avstriji strašno škodovali; pač pa so naši slovenski in konservativni poslanci, med njimi Goedel, Vošnjak, Herman, colnino pozvišali in zlasti meje ruske zaprli, zato je trgovina naša zopet se povzdignila, fužine in fabrike ukrepile in zlasti živina dobila boljšo ceno, liberalci so se na vso moč upirali in jihove novine so veliko milijonov denarja iz Nemčije in Angleškega prejele za podmito, da so proti našim poslancem in proti večjim colninam pisale],

7. Dače se naj pre naredijo tako, da bode le premoženje obdačeno, drugi davki n. pr. užitnina itd. naj prenehajo. [Zakaj pa liberalci tega niso uže storili, saj so 23 let utegnili, zakaj so takšno postavo l. 1878 potisnili na stran, zakaj so rajši šli gruntov previsoko vceenjevat in gruntni davek pozvišat? Hvala Bogu, da niso ob konci imeli besede, kajti oni so hoteli 43 milijonov iz kmeta izžmikati in se upirali, ko so naši poslanci 37 nastavili in sedaj polajšali do 34 milijonov. Liberalcu tedaj ni verovati tukaj nič].

Tako daleč bodeta v nedeljo, kakor „Tagespošta“ poroča, govorila šulvereinska glavača, sedaj bauernvereinska preroka Nagele in Ausserer. Ni dvomiti, da jih bode še mnogo kmetom prilizavalo se. Gotovo zglesi se tudi Hammer-Amboss. Jednako gotovo je tudi, da bodejo na Slovence, na slovenske domoljube, mešnike, poslance in „Slov. Gospodarja“ nemčurskega kamenja in blata poganjali. Ali to ne pobije resnice in „Gospodar“ pravi, da je Schönerer v točkah od 9—37 vse, kar ima pametnega in kmetom res koristnega, pobral iz konservativnih listov. On navaja reči, katere „Gospodar“ in slovenski poslanci uže dolgo priporočujejo n. pr.:

9. Skrčiti šolsko dolžnost od 8 na 6 let, nedeljske šole, proč z okrajnimi šolskimi sveti, občina naj imenuje učitelje, jednaka plača učiteljem na deželi z onimi v mestih.

10. Naj se vojaška dolžnost kmetom olajša, vojakom hrana boljše.

11. Občinam dosedanja občinska postava pre naredi.

12. Delavcem v fabrikah itd. plača tolika daje, da so kos prihraniti si kaj.

13. Zboljševanje kmetskih posestev.

14. Založni fondi kmetom v pomoč ob času slabih letin.

15. Skrčenje špekulacije na borzah.

16. Domovska postava, [so naši poslanci tirjali, da jo je vlada uže državnemu zboru predložila, liberalci so 23 let še genoli niso].

17. Prenaredba volilnega reda [sedanjega so liberalci kmetom na škodo izdelali]

18. Ceneja pravica, menjše pristojbine (desetki).

19. Predrugačenje zavarovalnic.

20. Boljše objavljene novih postav.

21. Judom oškodovanje kristijanov zabra-

niti, [liberalci so Judom vse pripustili tako, da so nam Judje učitelji, profesorji, sodniki itd.]

22. Kaznovanje ponarejevalcev vina itd.

23. Gospodarska statistika.

24. Zmanjšanje vojaštva, državnih stroškov in davkov.

25. Pogozdenje goličav.

26. Trdne postave zoper oderuhe [liberalci so l. 1868 take postave zatrli, a naši poslanci vsaj nekoliko oderuhom ustavili grdo odiranje; liberalci so nasproti bili. Zato ni verjetno, da so sedaj fas uže poboljšali se].

27. Zboljšanje javnih cest

28. Nova lovska postava.

29. Postava za posle.

30. Preveč penzionistov je.

31. Postava za uboge.

32. Grajščaki naj skrbijo sami za svoje delavce, da ne bodo občinam naposled v nadlogo.

33. Borzijancem naj se bolje na prste gleda.

34. Naj se pospešuje domača obrt na kmetih, naj bo jim dovoljeno zrnje, seno, vino itd. državi za vojake itd. po določeni ceni ali namesto davka v denarjih odrajtavati [je baron Goedel uže kot kandidat, povdarjal in tudi v državnem zboru navajal.]

35. Obrtna postava [jo ravno naši poslanci predelujejo, in liberalci jim to na vse kriplje branijo].

36. Mnogo in lepih vasi po deželi je boljše za narod, kakor prevelika mesta.

37. Omehkuženju ljudstva mora se v okom prihajati [slovenski poslanci in konservativci hočejo „šnoparijam“ do živega, liberalci nasprotujejo.]

Navedeno je vse pametno in potrebno. Vendar liberalni Schoenerer je primešal mnogo zelo neumnega, neizvedljivega, krivičnega, n. pr. naj mladenče uže v 17. letu pod puško potisnejo, zopetno uvedenje šolskih patronatov, pograbljenje cerkvenega premoženja in posestev itd. Čudno je tudi to, da Schoenerer ni zoper ženitovanje nemaničev. To kaže, da je pravi liberalec in lisjak. Kaj sledi iz tega: gotovo to, da liberalcem in bauernvereinlerjem ni verovati. Zavoljo volitev kmetom vse obetajo, v deželnem in državnem zboru pa delajo, kakor poprej, na škodo, nesrečo in pogin kmetskega stanu! Zato mora vsak pameten kmet nevoljno hrbet obrniti bauervereinskim zapeljivcem. Spielfeldski „bauernverein“ z mari-borskim vred je le past, v katero mestni liberalci nevedne, neumne, zapeljane kmete lovijo, da bi slabo volili. Zato bodemo videli v nedeljo tam le znane nemškutarje pa nemčurje, poštenega, pametnega Slovenca ne zvbijo v past.

Tem boljše pa moramo vsi delati na to, da izvolimo zopet svoje slovenske poslance, ki bodo potem združeni z nemškimi konservativci tudi v Gradci sklenoli to, kar so v državnem zboru deloma uže dognali deloma pa vsaj pripravili,

da se kmetskemu stanu pomaga. To je edino prava pot. Liberalec pa ostane liberalec. če se tudi debelo v konservativni kožuh zavije. Spominjajte se torej, kmetje slovenski, sv. pisma, ki pravi: varujte se krivih prerokov, ki prihajajo k vam v ovčjih oblačilih, znotraj pa so le grabljivi volkovi!

Cerkvene zadeve.

Sv. birma. Prevzvišeni knez in škof bodo zakrament sv. birme delili na binkoštno nedeljo v stolni cerkvi v Mariboru, 2. junija v Svičini, 3. junija pri sv. Jurji na Pesnici, 8. junija v Jarenini, 9. junija pri sv. Jakobu v Slov. Gor., 10. junija pri sv. Ilji v Slov. Gor.,

Stoletnica majnikove pobožnosti. Ravno se razposilja cerkveni ukazni list, v katerem je enciklika sv. Očeta papeža Leona XIII. zoper freimaurerje, potem tridnevnic v spomin stoletnice, kar se je na Laškem začela majnikova pobožnost v počeščenje blažene device Marije, kraljice majnika. V naši škofiji se bo ta tridnevnic obhajala dne 29., 30. in 31. maja pri vseh cerkvah, kjer se obhaja tota pobožnost. Kako se ta slovesnost naj opravlja, je prepuščeno dušnim pastirjem to določiti. Z odpisom dne 29. aprila 1884 so sv. Oče Leon XIII. dovolili, da se te tri dni služijo sv. meše votivne v čast matere božje. Verniki zadobijo popolnoma odpustke, ako te tri dni enkrat domačo cerkev obišejo, zakrament sv. pokore in sv. rešnjega Telesa vredno prejmejo in na papežev namen molijo. Kdor pa samo cerkev obiše in pobožno tam moli, zadobi vsaki den enkrat nepopolnoma odpustke sedem let. Vsi ti odpustki se zamorejo tudi vernim dušam v vicah v prid obrniti. Ta pobožnost se ima ne deljo poprej vernikom v cerkvi naznaniti.

Za družbo vednega čiščenja so podarile naslednje župnije: Zavrče 5 fl. 77 kr., Marenberg 5 fl. 26 kr., Dobova 21 fl.

Gospodarske stvari.

Kaj je to „posojilnica“.

Na to uprašanje se mi ne dozdeva potrebno odgovarjati, vsakdo v naših slovenskih pokrajinah že ve na to odgovor; hočem samo obračati pozornost naših domoljubov na nekatere predele delovanja posojilnic posebno z ozirom na varnost hranilnih ulog pri posojilnicah, to se mi tembolj potrebno zdi, ker tem zavodom še vedno primanjkuje gotovega denarja t. j. hranilnih ulog.

Vsak, ki ima prihranjen goldinar, pomisli, predno ga hrani, komu ga bo z ozirom koristnosti najbolj varno zaupal.

V takih krajih, kjer so samo hranilnice, seveda ne pride nobenemu posojilnica na misel; tam, kjer se nahaja hranilnica in narodna posojilnica ima že pretresovati kateremu zavodu? Veliko prednost ima v teh slučajih hranilnica, akoravno se dobivajo navadno nižje obresti; le tam, kjer drugega hranilnega zavoda razun posojilnice ni, ostane nekoliko več denarja v domačem zavodu, pa samo iz nemarnosti, le malo je takih, ki dajo iz polnega zaupanja glede varnosti posojilnici hraniti denar, in še manj je takih pravih domoljubov, ki bi zaupali posojilnicam svoj denar iz tega namena, da bi podpirali domače narodne denarne zavode in s tem veliko narodno — slovensko vprašanje.

Je li neso največje narodno-gospodarske važnosti denarni zavodi? Vsak razumnik ve, kaj pomeni za Slovence samostalnost glede premoženja. S tem je tedaj tudi zvezan napredek Slovencev, kar se tiče naših zadev v uradnihah itd. Mi Slovenci žalibog nemamo nobenega večjega denarnega zavoda, kakeršen je na primer štajerska hranilnica, kranjska hranilnica, še takih hranilnic ne, kakor so občinske hranilnice manjših mest Maribor, Celje, Ptuj itd. jedino narodno hranilnico imamo v Slovenjemgradci. Vsi Slovenci jedno hranilnico! Seveda še te hranilnice je omejen delokrog samo za Slovencev okraj. Kako smo toraj v tem oziru necenljivo prezirani! Nobenega narodnega zavoda nemamo, ki bi dajal posojila, a ogromno število nas je, ki rabi kredita iz nemških hranilnic. Te si nakladajo z našimi žulji premoženja in je obračajo jedino za sebe. Ob jednem nam pa tudi zavirajo doseči ravnopravnosti glede slovenščine; tukaj omenim le njihovo izimno nemško poslovanje; prošnja kakor vse priloge morajo biti nemške; je li potem našim narodnim advokatom in notarjem možno izdelavati kupna pisma itd. v slovenskem jeziku, morejo li sodnije spisavati cenilne zapisnike in zapuščinske razprave v slovenščini? Ne, ali vsaj ne brez škode dotičnih; izvirna pisma se morajo v nemščino predstavljati in biti mora ta prestava poverjena, to vse pa stane stroškov, (meni je celo znan sledeči primerijej: Prošnik je potreboval posojila in se obrnil zarad tega na štajersko hranilnico v Gradci in dal je svojo v slovenščini spisano kupno pogodbo prestaviti v nemščino in to prestavo je notarijelno poveril znan narodni notar. Ali kaj mu pove štajerska hranilnica, notar je sicer pooblaščen poverjevati pogodbe, ne pa prestave, ker ni prisežen tolmač; prestava se mora toraj itd. To se je pripetilo že letos; kar je pa vsled priziva na plenum vander bilo ovrženo) ne glede na to, da v sedanjem času nekako plašljivo pričakuje v teh slučajih slovenski kmet ali drugi ugodne rešitve od nemškega zvoda. Iz teh ozirov bi

bilo za Slovence neprecenljivo imeti narodno hranilnico. Usojam se pri tej priliki opozoriti gospode odbornike Ljubljanskega mesta na že davno storjeni sklepi si ustanoviti hranilnico Ljubljanskega mesta.

Vidi se, da so denarni zavodi velike važnosti za vsak narod, posebno pa za nas Slovence, obračajmo toraj pozornost na nje.

Pred 12. leti še sploh nismo imeli denarnega zavoda s slovenskim vodstvom, še le leta 1873, ko se je izdala postava o pridobitnih in gospodarskih zadrugah, je začel naš narod si ustanovljati lastne denarne zavode, t. j. posojilnice. Do l. 1881 ustanovilo se jih je komaj kakih 5 na Štajerskem, Kranjskem in Koroškem vkupe.

Še le leta 1881 so se po nagibu zveze slovenskih posojilnic, kateri je na čelu znani neutrudljivi domoljub gospod Mihael Vošnjak, začele posojilnice širiti tako, da so do zdaj narastle na 17, in 3 se bodo v kratkem otvorile. To kar imajo storiti večji zavodi (večje deželne hranilnice in drugi taki zavodi) v veliki, to storiti imajo namen posojilnice v manjši meri. Da pa morejo doseči svoj namen, treba jih podpirati, treba je složnosti itd., kakor pri vsakej stvari. Priložnost sem imel opazovati, kako uspešno delujejo ti naši mladi narodni denarni zavodi. Vidno raste in se utrjujejo, od dneva do dneva raste njih zaupanje in kredit; naše posojilnice, se more reči, poslujejo izgledno. Jedna ali druga ima preobilno uložena denarja (hranilnih ulog) in karakteristično je, da se to ravno najbolj intenzivno opazuje v sredini kmetsva (v št. Jakobu, v Rožu na Koroškem, Šoštanji, Mozirji); večini posojilnic pa še vedno gotovega potrebnega denarja primanjkuje tako, da so primorane iskati kredita pri nemških denarnih zavodih na drage obresti (6°/_o, 7°/_o da celo do 8°/_o), ne glede na ovire, ki se delajo narodnemu zavodu s slovenskim poslovanjem. (Slučaji so mi znani, da so nemški zavodi obbijali zahtevani kredit samo zaradi tega, ker ima posojilnica „slovensko“ firmo. Kako bi zopet v tem oziru posojilnicam dobro došla „hranilnica Ljubljanskega mesta“?). (Dalje prihodnjic).

Pive ali pira popijejo na Štajerskem čedalje več, se vé vina pa menje. V zadnjem polletju je graški Reinighaus zvaril 112.000 litrov, Schreiner 76.560, v Puntigamu 43.420.

Dopisi.

Iz Maribora. Bivši čitalniški tajnik g. drd. Holobar, rojen blizu Celja, nam je umrl, komaj 30 let star. Škoda za ljubeznivega, nadarjenega narodnjaka. Bodi mu slov. zemljica lahka, katero je goreče ljubil. — Kano-

nik Fr. Kosar je zbolel, ni čuda pri tolikih opravkih. — Stari učitelj J. Krajnc dobil je zlati križec za zasluge. — Hranilnica neče zastavnice osnovati. Dekla Katarine Maherjeve zapustila je službo rekoč, da se usmrti. Res je ni več videti. Tat Matija Kac je bil pri pekarji J. Moku ugrabljen potem pa njegovo stanovanje preiskovano, kder so našli gospej Pajerjevej ukradene reči na Cvajniku. — Nek Scheiker prelazil je celo Pohorje in ponujal zavarovalnico North British and Mercantil. Tudi župan na hočem Pohorji g. Lov. Visočnik da poslopje zavarovati za 1300 fl. plača zadnjo premijo 13 fl. 59 kr. judu Ružički, agentu, skoro mesec dni naprej. Vkljub temu toži Visočnika zavarovalnični agent Gottinger za premijo in stroške 3 fl., to pa v Gradci. Proč s takimi tujimi zavarovalnicami! Šulverein je Kosu v Razvanji možgane precej zmešal, kajti nedavno ga nagovori žandar slovenski, toda Kos se razsrdi rekoč, da je on sicer slovenski kočlar pa sedaj župan in „deutschgesinnt“. Zato je v Razvanji slovenski govoriti celo v službenkih zadevah — prepovedano. Prismukujenost! Nemški ume tako: „Anzeige: altes is zerissen, neuges wird gepaut Pruken in Rosswein.“

Od sv. Jurija ob južni železnici (Kdo dela nemir?) Nemčurški Celjani in Štorjani hoteli so pri nas vsiliti „ortssuppe“ nemškega šulvereina. Poseben vlak jih privleče 18. t. m. okolo 5. ure v št. Jur. Pred g. Velejem (žnidarčkom) stoji vse polno slovenskih fantov, ki pozdravljajo došle: „živijo Slovenci, vrag naj vzame nemčurje.“ Ti korakajo poparjeni v gornji trg v Nendelnovo gostilno: delavci iz Štor, uradniki štorski, Celjani, župan Nekerman, dr. Schurbi, dr. Higersberger, Rakuš itd. Tukaj se pa jim slaba nagodi. Nastane namreč prepir mej kmeti in fanti pa nemčurji. Ti hvalijo nemško in zopet nemško. Kmetje odgovarjajo: „naši otroci se učijo obeh jezikov, ali podlaga vsemu poučevanju mora biti materni jezik, pri nas slovenski.“ Nemčurji kvasijo svoje naprej. Sedaj zagromi jeden kmetov: „kdor je Slovenec, naj vzdigne roko“ in kmalu je roka pri roki. Na to pravi: „ker nas je toliko Slovencev, zakaj nas pridete dražit.“ Sedaj nastane vriš, pretep in krvavi boj. Strah šine nemčurjem v noge, da so čez „gang“ poskakali v dvorišče, še celo debeli Žandl skoči za drugimi. Sedaj začnejo žandarji, domači in celjski, vmes posegovati. Zvezali so osem Slovencev, nobenega nemčurja, pomagala je gospa Kaulihova. Eden žandar veže fanta, nemčurji pa tega s „pokserji“ po glavi tolčejo. Nendelnova gospodična pomaga, lepa koprivica. Ponkovski stotnik jo pobriše „in laufšrit“ in pokazal, kako dobro zna bežati toti penzionirani c. k.

oficir. Škoda, da nima pri vojaštvu opravka. Dolgi čas trati s samim rogovilstvom zoper nas Slovence. Žandl je pa bežal proti Blagovni, ker je bil ves zmešan samega strahu. Šulvereinovci pobrišejo spremljani od žandarjev vsi blede in prestrašeni na svoj „seperatzug“ in tamkaj v vagonih zakrolijo „Wacht am Rhein“, bila pa je le „Wacht an der „Woglein“. Naš trg je rešen šulvereinske „Ortssuppe“. Obžalujemo pa, da je do takšne rabuke priti moralo. Psovavanja na nas Slovence na slovenskih tleh pa je uže bilo predrzno. In kdo je kriv tega? Stationschef Franz, Schescherko in Velej, ki bi vendar vedeti morali, da Slovenci nemški šulverein no trpimo. Celjski in drugi nemčurji so nas prišli v tolikem številu samo strašiti in dražiti. Upamo, da tega nikdar pa nikoli ne storijo.

Politični ogled.

Avstrijske dežele. Slavni nadvojvoda Albreht, ki je l. 1866 Italijane pri Kustoci potolkel, posluje kot višji nadzornik cele avstrijske armade. Mudil se je te dni v Zemunu in obiskal srbskega kralja v Belgradu, kder je bil sijajno sprejet. — Naši poslanci so v državnem zboru pomagali sklepati del nove obrtniške postave; delavcem se bode nedelja morala privoščiti, in več kakor 11 ur nihče delati siliti ne sme. Ugovarjali so judi Aupspitz in Mauthner prav nesramno, pa knez Lichtenstein je povdarjal potrebo takšne postave, da bode delavec zopet kot človek in kristijan živeti mogel. Nemški liberalci so hoteli zopet zbornico zapustiti, pa so jim sedeži tako umilili se, da so se vrnoli nazaj. Vse se jim posmehuje, tudi Schmidererju! V Črnovicah na Bukovinskem so Slovanom pa Rumunom liberalci strašno drago nemško vseučilišče in v Bruu nemško tehniko osnovali pa dijakov manjka, da je skoro več profesorjev kakor učencev. Tako so nemški liberalci z davkovskimi denarji pometal. — Na Dunaji pogorel je drugi nemški teater, tokrat ni bil usmrten nikdo. — Rudolfova železnica je vsem uradnikom svojim in čuvajem službeni pouk podala v slovenskem jeziku. Tako je prav. Naj stori južna železnica tudi tako! — Fem Kuhn ogleduje vojaštvo na Kranjskem. — V Istri zborovalo je društvo Edinost ter sklenilo v Koprju osnovati slovensko-hrvatsko posojilnico in za dopolnilne volitve v isterski deželni zbor zopet postaviti Spinčiča, Križanaca in Štrka. Bog jim nakloni zmago. — Na Vogerskem bodo volitve od 20. do 24. junija. Prekmurci se baje letos tudi ganejo. — V Zagorji so blizu Klenovnika kmetje napali grofa Bombellea zavoljo nekega pašnika in je le s pomočjo gozdarskih čuvajev življenje otel. — V Zagrebu bil je socialistični

delavec Hiža obsojen na 6, Franc Serneč iz Slov. Bistrice na 5 mesecev.

Vnanje države. Ruski cesarjevič bil je slovesno proglašen za polnoletnega princa ter prisegnel cesarju in domovini zvestobo. Nemški cesar je poslal princa Viljelma čestitat mu, naš cesar ga pa odlikoval z redom sv. Štefana. Pokrajina Sarak in mesto ob afganistanskej meji podvrglo se je Rusiji in ta bode sedaj železnico gradila od Hvalinskega morja v Herat in dalje v Indijo. Angležem to ni povoljno. — Nemški katoličani so zopet zastoj v državnem zboru trudili se; Windhorstov nasvet, naj se sv. Cerkvi sovražne postave zatrejo, bil je zopet zavržen. Poznanski Poljaki snujejo veliko društvo v obrambo svoje narodnosti proti ponemčevanju. — Švedsko ministerstvo je ruski jezik v vseh gimnazijah uvedlo kot poučevalni predmet. — Špansko ministerstvo hoče 153 oficirjev ustreliti, ker so se vstaje v Badahocu udeležili. — Pri zadnjih francoskih volitvah na otoku Korsiki bilo je 10 ljudi ubitih, podobne volitve so le še na Madjarskem. — Mahdi pomaknil se je bliže Egipta in hoče nad Dandalo svoje čete poslati celo v glavno mesto Kahiro.

Za poduk in kratek čas.

Štajerski deželni zbor pa Slovenci.

IV. Naše cesarstvo šteje mnogo narodov: Madjarov, Italijanov, Rumunov, Slovanov pa Nemcev. Slovanov je največ. Podobno je toraj velikej hiši ali palači v kakem mestu, v kateri prebiva mnogo rodbin. Vsaka ima svoje stanovanje odkazano. Kedaj vlada v takšnej palači mir božji pa ljuba zastopnost? Le če se vsakemu da in pusti pravica. Drugače je sam nemir in prepir, ravs in kavs.

Tudi na Štajerskem ne prebiva samo eden narod, ampak dva, nemški in slovenski. Nemcev je nekaj čez 700.000, Slovencev čez 400.000. Prvim se z ozirom na narodnost dobro godi. Oni imajo vsega zadosti, sedijo za bogato obloženo mizo. Njihov jezik se spoštuje in rabi v vseh uradih in sodnijah, povsod v javnem življenju. Nemci imajo vseučilišče, visoko tehnično šolo v Gradci, gimnazije v Gradci, Leobnu, Mariboru, Ptuj, Celji, meščanske šole v Gradci, Celji, Radgoni, Fürstenfeldu, Judenburgu, Voitsbergu, učiteljsišče dvojno v Gradci in eno v Mariboru, kmetijsko in kovačko šolo v Gradci, montansko v Leobnu, vinorejsko v Mariboru in vse njihove ljudske učilnice so nemške, narodne. Sploh Nemcu se na Štajerskem dobro godi v narodem oziru. Kdor naopak trdi, ta laže. No, kako pa se Slovencu godi, ki nosi večje vojaško breme in blizu jednako težko davkarsko? Slovencu se godi slabo. On

nima nič od tega, kar smo o Nemcih našteli. In sedaj nam bočejo še celo iz malih šol slovenščino tavun potisnoli, da ubogi slovenski človek niti slovenskih molitvenih knjžic nebi mogel brati, kakor se to uže godi na Koroškem in pri nas v Mahrenberškem okraji, potem okoli Maribora, zlasti v sv. Magdalenskej fari.

Sicer so nam svitli cesar podpisali jednokopravnost milene naše slovenske govornice v uradih, šolah in javnem življenji. Žali Bog, da ostaja vse le preveč na papirji. Kakor upreženemu konju nam kažejo pravice pa v resnici ne dajo nič. Najhujši nasprotnik pa je nemško-liberalni zbor v Gradci.

L. 1862 je slovenski poslanec, blagi gsp. Herman zahteval, naj se Slovincem v narodnem obziru tudi kaj privošči. Zbor sklenc priznavši upravičene zahteve Slovencev gledè deželnih jezikov v šolah in uradih, odboru naložiti v tej reči prišedše pritožbe slovenskega prebivalstva presoditi in pouzročiti, da se jim ustreže. To bi bilo ja še precej milo, pa zgodilo se ni nič. Toda kmalu zglesi se, drugačna pesen. L. 1863 stavi namreč g. Herman sledeči predlog: odboru se naloži ukrenoti vse, kar je potrebno, da se praktično (resnično) izvede jednokopravnost Slovencev tako, da slovenščino res v šolah in uradih uvedejo, in o učinkih naj prihodnjemu zborovanju poroča. Ta edino koristni predlog so nemški liberalci — zavrgli!

L. 1865 dobi g. Herman pomagaca, g. dr. Razlaga. Kakor ptujskim Slovincem čast dohaja, da so prvi izvolili g. Hermana, smejo se vrli Savinjšanje ponasati, da so prvi zavedno izvolili slovenskega poslanca v Gradec, namreč g. dr. Razlaga. Obadva vprašata vlado zastran narodnih pravic Slovencev pa ne dobita ugodnega odgovora. In l. 1866 pritisnejo Nemcem v pomoč nemškutarji, Slovenci sramujoči se svoje slovenske matere. Laskajoči se nemškej mačehi in pluvajoči v lastno skledo so po nemčurjih v graškem deželnem zboru slinavo beračili, naj se slovenščina izpahne iz malih šol. Ti nesrečni Judeži bili so iz mariborskega in sv. lenartskega okraja. Večina jih je uže mrtva in torej nečemo jih po imenu navajati. Niso vredni tega.

L. 1868 imeli smo 8 slovenskih poslancev in ti so živahno začeli borbo za Slovence, zlasti g. dr. Jož. Vošnjak. Vprašali so vlado večkrat namreč 1868, 1860 in 1870 javno in vložili mnogo prošenj l. 1868 in 1869, naj se za spodnji Štajer ustanovi poseben oddelek c. k. namestnije. Naposled so naši poslanci vlado vprašali dne 12. oktobra 1869: bi li jej ne kazalo vse pokrajine, kder Slovenci prebivajo, združiti veno uprav-

no skupino t. j. sedanje deželske meje bi pri starem ostale, samo Slovenci bi imeli v njih vkup in za se c. k. namestnika itd. Vlada je premišljevala leta dni in še le dne 3. sept. 1870 odgovorila, da jej to ne ugaja.

Važen pa je odgovor, kateri je 19. sept. 1868. dal slovenskim poslancem c. k. namestnik: razven 5 občin so na slovenskem Štajerskem vse zahtevale, naj se v malih šolah tudi nemščina uči (nimamo nič zoper to, naj le tega tako ne zavijajo, kakor Moge pri sv. Lovrenci v puščavi, ki napravi iz slovenske želje, da se nemščina naj uči, takoj, naj se uči nemški t. j. „Unterrichtssprache deutsch“ ter slovenščina pahne iz šole. Uredu.) in zastran uradovanja si vlada resnično prizadeva željam Slovencev zastran slovenščine v uradih ustrezati ter jemlje na to ozir pri nastavljanji uradnikov političnih, finančnih, sodnijskih, tudi pri advokatih in notarjih, vrhu tega je zaukazala, da morajo politični uradi slovenske uloge sprejemati in reševati.

Do l. 1873 volil je deželni zbor državne poslance na Dunaj, zvečinoma liberalce, med njimi neumrljivega Waserja, izmej Slovencev pa enkrat Lipolda in Lenčeka. Od l. 1873 naprej volijo volilci državne poslance sami. Sprva smo izvolili g. Hermana in dr. Vošnjaka, potem pa Hermana, Vošnjaka in Goedelna in po smrti g. Hermanovej č. g. Božidara Raiča. Od tiste dobe smo Slovenci glavno borbo za svoj obstanek in napredek preložili iz Gradca, kder pod liberalizmom itak nič ne dobimo, na Dunaj, kder imamo pomočnikov: Čehe, Poljake in nemške konservativce. Zato so se deželni naši poslanci v Gradci samo l. 1874 zglsali zoper raztoče nemčurjenje v šolah in leta 1883 zoper rogoviljenje nemškega šulvereina.

(Dalje prih.)

Smešnica 21. Tone vpraša sosednega Franceta. Ali veš kaj se je „celjskemu lisjaku“ zgodilo, da se tako kiselo drži? Mrzlica ga trese pravi France, ker so se mu bodoči poslanci zagrozili, da mu rep odsekajo.

Razne stvari.

(Ma riborski „purgerji“) uže celi ten den po okolici letajo in se vozijo, zlasti lačen je Zwetler, Bankalari, da slovenskih kmetov nalovijo v nedeljo za svoj „purgarski bauernverein“. Vsak komandira svoje viničarje in hlapce, naj pridejo, da bode „mehr Bauern“. Celó v sv. Lenartski in Bistriški okraj in po Dravskem polji lovijo kakor zdijvani norci kmete. No, to bo smešen „bauernverein“ samih slovenskih lačenbergerjev, nemškutarjev združenih z meščanskimi rogovileži. To je le kmet-

sko zapeljevanje nemčurske in liberalne mreže. Na pravo korist kmetškemu stanu ne more biti. Le slabo blago Jud sleparski ponuja.

(Grdo lažejo) kmetom mariborski rogovileži, ako pravijo, da jih Slovensko društvo vabi v nedeljo 25. t. m. v Maribor. To ni res. Slovensko društvo ta den nikogar ne vabi. Rogovileži nesramno lažejo, da bi naše kmete leži zapeljali. Sploh pa liberalni „purgarski bauernverein“ ni za kmete, najmenje za slovenske. Na Nemškem so zraven le liberalni advokati, krčmarji, kramarji, pisarji in takšni kmetovavci, ki so hlače prodali ali celo na nič prišli. Pravih kmetov ne bo lahko kateri v Maribor prišel nastavljenih cigar kadit in pira žlempat in svoj narod in stan oškodovat. Prihodnjč jih naznanimo, kateri se bodo dali zapeljati; pijane muhe in nemškutarje pa lačnim liberalcem itak privoščimo.

(Vprašali) bi naj v nedeljo pri „bauernvereinu“ Schmidererja, zakaj on ni iz Seidlna iztirjal tistih 4000 fl., katere je ta pri „kreisamtu“ še zmiraj dolžen in zakaj Mariborčani trikrat volijo v „Bezirksvertretung“ kmetški ljudje pa samo enkrat, ker je uže vsak kočlar v mestu veliki posestnik?

(Nameščeni) je g. Mih. Levstik kot učitelj v Mozirji, g. Fr. Dernjač kot podučitelj v Slov. Bistrici.

(Nesramnost). Celjska vahterca pravi, da bodo Slovencem vselej cesarsko zastavo proč vzeli, kečar bi jo razvili. Vemo pa sedaj iz večih liberalnih listov, da le nemčurjem in prusakom avstrijska, cesarska zastava v oči bode! Slovenci se celjske žabe ne bojimo in bodemo cesarju in njegovej zastavi vselej zvesti.

(Nesreče). V Strasgojncih je 10 posestnikov pogorelo, pri sv. Ani v Teharjih začel gozd goreti pa žandarji so ogenj zadušili, Helene Gorišekove otrok je v Jurkloštru v studenee pal in utonil.

(V Dramljah) so roparji v farno cerkvo vdrli prte z altarjev pobrali, darilnice pa niso mogli odpreti, kder je bilo 20 fl.

(Razpisano) je nadaljevanje nove ceste od slov. bistriške železniške postaje do Peček, 2184 metrov za 6584 fl.

(Brežiška hranilnica) jemlje 5½ procenta, daje 4½. Mudnim plačevalcem obrestij račun 6‰.

(Prestavljen) je adjunkt Morokutti v Slov. Bistrici, v Gornji grad pa adjunkt Bouvier.

(„Slovenec“) poroča, da so celjski nemčurji po 4 fl. plačevali za pot v št. Jur ob juž. železnici, tukaj kupili 10 sodov pive. Vsak bi smel piti zastonj, če se vpiše v šulverein. Celjski dr. Higersberger je hripal v kmete pa zastonj in tudi „lisjak“ je hotel govoriti pa mu niso pustili; kmetški prijatelj (?) bil je od kmetov ob tla vržen, in rep potlačen.

(Častni kanoniki) postali so č. gg. dekani Martin Stranjšak, Tomaž Rožanc in Martin Ivanc.

Loterijne številke:

V Gradci 17. maja 1884: 30, 44, 13, 25, 34
Na Dunaji „ „ 68, 20, 83, 16, 76
Prihodnje srečkanje: 31. maja 1884.

Podučiteljska služba

na četirirazrednici Ptujске okolice (Umgebung Pettau) III. plačilnega razreda je izpraznjena. Prosilci nemškega in slovenskega podučevanja zmožni naj svoje prošje do 10. julija 1884 pri krajnem šolskem svetu Ptujске okolice vložijo.

Okrajni šolski svet v Ptuij,

dne 28. aprila 1884.

3-3

Zahvala.

Vsem prijateljem in znancem, ki so v kratki bolezn i in smrti, teš udeležanjem pogreba moje ljubeznjive in nepozabljive hčerke

Eme Vidic,

meni skazali srčno sočutje, izrekam tem svojo najpresrečnejšo zahvalo.

V št. Pavlu v Savinjski dolini dne 17. maja 1884.

Josip Vidic,
nadučitelj.

Gospodarske mašine

priporoča

J. Pfeifer v Hočah

(Kötsch, Südbahn, Steiermark),

mlatilnice, ročne pa tudi da jih druge sile gonijo, s posebno napravo za čisto mlačenje, za kar je 1 delavca treba, trijere, ki izveajajo kokol, grašico, grah vsake kolikosti. rezne mašine najnovejšega stroja, koruzolušnike, škropilnice za gnojnico, drozgalnice, preše za droži, samopisne tiskarnice, orodje vsake vrste, šivalnice, izvrševanje iznajdeb, izdelovanje vsakojakih modelov.

☛ Popravila po cen i. Poročtvo 3 leta za vsako mašino.

1-4

V Jan. Leon-ovej tiskarni v Mariboru

je ravnokar izišla knjižica z naslovom:

„Sveti Alojzij“

mladenčem in deklicam zvest in zanesljiv vodnik proti
nebesom ali šestnedeljska pobožnost k njegovi časti.

Spisal France Ser. Bezjak,

kn. škof. duhovni svetovalec in župnik pri sv. Marku,
niže Ptuja.

Velja trdo vezana	30	kr.
„ v pol platno z barvano obrezo	35	„
„ v pol usnji z barvano obrezo	45	„
„ v usnji z zlato obrezo	60	„

**Po pošti 5 kr. več; kdor jih vzame
12 skupaj, dobi 13. za nameček.**

Najložje se pošilja knjižica z križnim ovitkom in se priporoča denar s poštino vred po poštni nakaznici doposlati.

Mične bukvice obsegajo na 124 straneh, mladini pripravne molitve, ki se v čast sv. Alojzija ali šestnedeljski pobožnosti k njegovi časti spisane. Komur je tedaj mar dobrih in pripravnih molitev k sv. Alojziju, naj si omisli to knjižico.

Šmarnice.

Za tekoče leto 1884 je založila in izdala

„Katoliška bukvarna“

v Ljubljani

ter se tam dobivajo po sledeči ceni:

V pol usnji z barveno obrezo po fl. —	.90
Vse v usnji z barveno obrezo po „	1.—
Vse v usnji z zlato obrezo po „	1.20

**Po pošti 10 kr. več. Kdor jih vzame
12 skupaj, dobi jedno za nameček.**

Najcenejše se knjige pošiljajo po pošti s križnim zavitkom, denarje pa po nakaznicah. S poštnim povzetjem stane mnogo več, pol nepotrebnih stroškov.

Letošnje Šmarnice je spisal č. g. Simon Gabere, Framski župnik na Štajerskem z dovoljenjem prečast. knezoškofijstva v Mariboru.

Šmarnice omenjajo v uvodu in razpravi vselej nekoliko črtic iz življenja Svetnika dotičnega dneva. Potem sledi nekoliko naukov z drugimi izgledi, vselej z ozirom na Marijo, kraljico majnika. Upamo toraj, da bodo Šmarnice krščanskemu ljudstvu in namenu majnikove pobožnosti ugajale.

Dobivajo se tudi v J. Leonovi tiskarni v Mariboru.

OZNANILO.

C. k. vzajemna zavarovalnica Graška obhaja po § 92 pravil in po sklepu upravnega svetovalstva od 30. aprila t. l. redno društveno zborovanje letno v ponedeljek 9. junija 1884 ob 10. uri predpoldnem v deželskej hiši v Gradci.

To se daje po § 94. pravil na znanje zraven osobno povabljenih tudi vse društvo zastopajočim odposlanikom, dalje g. društvenikom z opamjno, da je zborovanje za nje po § 99. pravil javno in le vsled sklepa zborovega posvetuje se o posameznih točkah tajno.

Vspored:

I. Računsko poročilo za 55. upravno leto 1883 z nasvetom zastran dobička. II. Poročilo računskih pregledovalcev za l. 1883. III. Proračun za leto 1884. IV. Poročilo o nameravanem novem podruštvu. V. Volitev upravnega svetovalstva in jegovega predsednika. VI. Volitev 3 pregledovalcev računa in namestnika.

V Gradci, dne 10. maja 1884.

Ravnateljstvo c. k. priv. vzajemne zavarovalnice Graške proti ognju.

Gospodarstvena priloga.

Priložena od kat. tiskovnega društva 21. šte., „Slov. Gospodarja“.

L. 1884.

22. maja.

Štev. 101.

Slovenska predavanja o konje- in govedorejstvu.

Slavno konjerejsko društvo je tudi Slovencem prijazno. To kaže tudi sledeče. Sklenilo je namreč v porazumljeni z načelniki živinorejskih okolišev ob priliki letošnjega premiranja bikov in licenciranja prirediti predavanja ali poučevanja o konje- in govedorejstvu za spodnji Štajer tudi v slovenskem jeziku. Ta sklep je vse hvale vreden in bode pri vseh Slovencih radostno sprejet. Posrečilo pa se je dotičnim gospodom tudi v to svrhu slovenščine dobro veččega moža pridobiti. To je g. Davorin Jelovšek, deželni živinozdravnik.

Ta gospod bode torej slovenski poučevalni govor imel o konje- in govedorejstvu:

Dne 27. maja t. l. predpoldnem ob 10. uri v Šmarijah, 28. maja ob 12. uri pri sv. Frančišku na Stražah, v Gornje-grajskem okraju, 29. maja ob 12. uri v Kapli (pri Piklnu), 30. maja ob 10. uri v Žavci.

Samo o konjerejstvu bode pa razlagal se vé slovenski:

Dne 21. maja ob 10. uri predpoldnem pri sv. Lenartu v Slov. goricah, 26. maja ob 10. uri predpoldnem v Račah, 31. maja ob 10. uri predpoldnem v Brežicah, 1. junija ob 2. uri popoldne v Ormoži, 2. junija ob 9. uri predpoldnem v Ljutomeru.

Bodi slavnemu vodstvu vrlega konjerejskega društva izrečena vrla zahvala. Dostavimo željo, naj pride mnogo slovenskih gospodarjev poslušat slovensko poučevalno predavanje kot strokovnjaka dobro poznanega živinozdravnika g. Jelovškega. Nedavno mu je okr. zastop v Neumarktu na gornjem Štajerskem priznal 100 fl. letne podpore samo da izvrstnega gospoda ohrani okraju več let.

Dr. L. G.

O poroštvi in poroštvenih napakah pri konjih.

II. S temi paragrafi hoče državni zakon to povedati, kar si naj lastniki živine o živinski trgovini prav dobro preudarijo in zapomnijo. K §§. 922 in 923: Je dvojno poroštvo, postavno in pogojeno. V dveh sledečih paragrafi so primerljeji navedeni, v katerih postava poroštvo prevzame in kako dolgo trpi, t. j. tam je tudi poroštveni čas ali obrok natanko na-

znanjen. Kupec si more pa tudi izgovoriti, on si more čas tudi določiti, v katerem prevzeta živina določene lastnosti in opravilno sposobnost imeti mora in katerih napak in razvad celo imeti ne sme.

Tu pa je treba, da se ta pogodba, ta pogojeno ali izgovorjeno poroštvo javno, vsaj pred dvema pričama, najbolje seveda pismeno s podpisom dveh prič med kupcem in prodajavcem sklene; kajti sicer to pogojeno ali izgovorjeno poroštvo pred sodnijo nima veljave. Ne prejde skoro dan, ktereга bi živinski kupci slasti pa konjski tega ne morali skusiti.

Kupec se navadno s tem zadovolji, da mu prodajavec pri sklepanji kupčije zagotavlja, da je konj zdrav, za vse službe sposoben, in da on prodajavec za vse primerljeje dober stoji ali da mu je porok.

Nekoliko dni po prejemu pa opazi kupec, da konj nerad je da ima drisko, da je kruljav, da ima jasno slepoto, da jasli grize in riga, da binca, da se ne pusti snažiti in podkovati itd. itd. Kupec s kupom ni zadovoljen, zahteva razrešitev pogodbe, v kar pa prodajavec neče privoliti. Pride do pravde, katero kupec izgubi, ker si ni določenih napak in razvad izgovoril, ker je opustil kupčijo pismeno ali vsaj pred pričami skleniti in po navadnem sodnijskem običaji sodnik tožnika odvrne, ker se njegov primerljeji postavnemu poroštvo po §§. 924 in 925 ne da podvreči, pogojenega ali izgovorjenega poroštva pa za navzoče napake in hude razvade ali celo ni ali pa se ne da dokazati. Tožnik mora oporekovano živinče obdržati in vrh tega še sodnijske stroške nositi.

K §§. 924 in 925. Tukaj se, kakor rečeno, postavno poroštvo in poroštveni čas natančno določuje. §. 925 določuje bolezni, pri katerih postava poroštvo prevzame, to hoče reči, da postava pravi, da so te poroštvene pomanjkljivosti, ako so bile v postavljenem poroštvenem času spoznane, že pred časom prejema navzoče v živini, ako se prodajavcu ne posreči nasprotje dokazati.

Po §. 924 velja ta trditev za vsako napako, vsako razvado, naj je še tako majhna, če se le v prvih 24 urah, od kar je živina v resnično posest kupčevo prešla, spoznala in grajala. Te napake se tudi z besedo „ponočne škode“ primerujejo, ker ima postava zaradi kratkosti posesti menitev, grajana pomanjkljivost

je bila že pred prejemom v živini navzoča. če prodajavec nasprotja ne dokaže, da je napaka še le po prejemu nastala. Ta dokaz pa bode prodajavec le v prav redkih slučajih uprinesiti mogel.

Po § 926 se mora v določenem poroštvenem času tedaj pri ponočnih škodah v 24 urah, pri določenih postavnih napakah pa (§ 925) v izgovorjenem poroštvenem obroku očigled vzeti (reč se mora od strokovnjakov in od sodnijskih oseb pregledati). Ako prejemnik ta obrok zamudi, sicer svoje pravice s tem še ne izgubi, ali po §. 927 mora zdaj on dokaz prinesiti, da je živina že pred prejemom z napako obložena bila.

Stvar postane s tem še bolj zamotana, da vsakokrat tudi predajavcu dokaz odprt stoji, da je napaka še le po izročitvi nastala.

Tedaj je zelo nasvetovati, da se predajavec ali izročitelj, če mogoče, o tem obvesti, predno se očigled vzame, namreč pred preiskavo, da je naznanjena ali namišljena napaka tudi v resnici navzoča. Marsikteri živino takoj nazaj vzame; kajti on neče stroškov, ki jih jemanje strokovnjaškega spoznanja provzročuje, in on neče, da pride živina slasti konj zaradi napak ljudem na jezike. Če se je pa stvar enkrat na debeli zvon obesila, potem postaja razmirjenje vedno težavnejše, se včasih ravno na ti okoliščini razbije ali se prejemniku vsaj stroški za jemanje očigleda odrekajo.

Še le tedaj, če zaradi prekratkega časa ni mogoče prejemnika obvestiti ali če ta o pogodbi in razmirjenji nič vedeti noče, mora prejemnik očigled tudi brez predajavca vzeti dati, ako noče dobrote postavnega poroštva izgubiti in na §. 927 zavrtnjen neče biti.

Ako so pa razmere take, da se očigled ne pred krajno sodnijo, ampak pred strokovnjaki vzeti mora, morata vsakokrat dva strokovnjaka posredovati in spričevalo podpisati. Spričevala, ki nosijo le podpis jednega strokovnjaka, se od sodnije navadno zavržejo. Kot strokovnjaki v poroštvenih prepirih pa veljajo le diplomirani živinozdravniki ali živinozdravni kovači, ki so si svoje diplome na Dunajski živinozdravilski šoli pridobili.

(Konec prihodnjič.)

Kako pokončati kapusne ali zeljne gosenice.

Po mnogovrstnih in mnogobrojnih skušnjah se je prišlo do tega prepričanja, da so vsi tisti pomočki, s katerimi se listi kapusovi ali zeljni omadežujejo, za nič in zelju le na kvar in škodo. Dokler so sadike še mlade in gosenic še ne preveč, je najbolje ta mrčes pobirati in pokončavati. To delo tudi ne bode večtruda in časa stalo, kakor druga mnogostransko pri-

poročevana sredstva Brž pa ko zelje začne v glave iti. je najboljšo sredstvo vrela voda, z katero če se tudi nekoliko škode naredi, zadeva ta škoda le bolj skrajne konce zvonajnih listov. Notrajno srce kapusove glave pa se nikdar ne popari. To je po sedajnih skušnjah jedino sredstvo gosenice brž ko v velikem množestvu nastopajo, temeljito pokončati. Kar se pa topline tiče, s katero naj se voda porablja, je težko določeno besedo reči. Škropilnica sama na sebi, v katero se vrela voda vlije, jo že precej ohladi, potem pa k temu še tudi tanki curek pripomaga, v katerem se voda po sadikah razkropiva. Vsakako pa je po skušnjah dokazano, da voda do 40° C. razgreta gosenice vmori. Vendar pa je viša toplina še boljša, dokler listov preveč ne popari. Nekoliko skušnje in vaje je pri tem poslu vsakako potrebno, vendar si je bode pa vrtnar pri večkratnih poskušnjah že pridobiti znal, tako da bode vsakokrat pravo zadel. Treba je pri nekterih drobnejših glavica poskusiti in pri tem toplino vode vzvišati, da pride do prave mere. Dokler je voda še zelo vrela, zadostuje trenotek poljivanja, da se gosenice pokočajo. Kolikor je voda manj topla, toliko bolj se morajo polivati.

Ta pripomoček priporoča neki angleški „The farmer“. Njemu prepuščamo tudi odgovornost za njega.

Koliko soli gre živini dajati.

Nobena žival ne more soli popolnoma posegati. Sol ji pospešuje in vzdržuje popolno in trpežno zdravje in pomaga, da se telo lepo in prav redi in razvija. V vsaki živinski hrani je že nekaj soli najti, vendar pa je to premalo in ne zadostuje potrebo živine po soli popolnoma nasititi. Na srednje živali se računja za govedo 15—30 gramov, za konja 7—15 gramov, za ovco 4—8 in za svinjo 4—8 gramov soli na dan.

Paša na deteljiščih.

Pri paši na deteljiščih je vsakokrat veliko previdnosti treba, posebno če je detelja mlada in sočna. Zjutraj in zvečer, ko začne rosa padati, je nevarnost največa. Najboljše sredstvo, da se nevarnost napihovanja pasočje se živine zabrani, je to, da se živini v mes daje suha klaja ali pa, da se živina, predno se na deteljišče spusti, in kakem travniku nekoliko napase. Naj živina na paši precej živo sem ter tje hodi, da se tako, kolikor mogoče sprehodi. Vendar pa je pri paši na deteljiščih najskrbnejše previdnosti potreba.

Kdaj je žito za žetev prav zrelo.

Akoravno je to vprašanje že toliko in tolikokrat bilo mnogostransko pretesovano in je stvar skoraj do tje dognana, da so vsi kmetovalci o nji jedne in iste misli, tako se pa vendar še nahaja sem ter tje marsikteri, ki misli, da je žito takrat do žetve zrelo, ko je bilka suha in zrno v klasu že trdo postalo. Ta misel prinaša sicer dotičnemu kmetovalcu veliko škodo. Pri takem zanašanju se pogosto delo kopicji zlasti o nestanovitnem in neugodnem vremenu v taki meri, da se jedva pomagati more, nadalje tako suho žito zelo izkapa in tudi slama izgubi na svoji redivni ceni. Bolj prav je tedaj žito žeti, dokler je ožoltelo in se zrno na nohtu poskuševavca prelomiti dade in ko so zrna sicer še mehka pa ne več mlečna. Novejše skušnje so pokazale, da žito, ki je bilo v tako imenovani žolti zrelosti požeto, na svoji kaljivnosti čisto nič trpelo in da so ga mlinarji in pekarji rajši kupovali in dražje plačevali in da je pa vrh tega slama še večjo redivno vrednost v sebi imela. Da ječmen svitlo barvo dobi, katero barvo kmetje bolj obrajtajo, ko temnejšo, se mora rano žeti. Ravno tako se mora oves, če se hoče od njega slame z veliko redivno vrednostjo, rano žeti.

Nekaj podobnega velja o bobu in leči. Iz povedanega tedaj sledi, da zrna v rastlinah, če so tudi že požete, še pozneje dozorevajo. Vrh tega se pa žetev za teden dni prej pričeti more, kakor je to v mnogih krajih navada, in da se tako kopicenju poljskih del kmetovalec nekoliko izogniti more.

Pametna ravnila za bučelarje.

1. Strezi svojim bučelam vedno pametno in skrbno.
2. Popusti staro kopito in ravnaj po skušnjah in pameti.
3. Pazi na roje, ker radi uhajajo.
4. Male rojiče združuj, da se ti toliko gotovejše vzdržijo in ohranijo.
5. Pitaj slabe ule, ko lakota nastane.
6. Narejaj bučelam primerna stanovališča, da so hudega mraza in silne vročine varne.
7. Preseluj bučele v druge panje, da bodo lahko in priročno strd in vosek jemal.
8. Ne mori ljubih bučelic, to je nespametno in škodljivo.
9. Nabiraj strd in vosek iz panjev premišljeno in opazno.

Kako pri živini za njeno kožo skrb imeti.

Zraven pljuč služi pri živih bitjih tudi koža za oddihovanje. Koža ima pri oddihovanju in tudi pri drugih opravilih za življenje

veliko ulogo in toraj zasluži, da se s posebno skrbijo goji. Treba je kožo dobro snažiti; kajti kožna snažnost je pol krme. Ščet in štrigelj mora toraj živinorejec marljivo rabiti. Posebno skrb zahtevajo v tem oziru konji, kateri se vpregajo ali jahajo. Taki konji posebno močno skozi kožo izhlapujejo.

Konji za težka dela tega krtačenja manj potrebujejo. Oni imajo večidel bolj debelo kožno odejo, skozi katero manj izhlapujejo od prvih. Pogosto se zanemarja pitani živini kožo gojevati. Da se pa meso in mast redi, je močnega izhlapljenja treba. Zato je dobro vsakdan jo s ščetjo ali štrigljem pokrtačiti. Celo svinjam taka snažnost le koristi in jih debeli.

Dopisi.

Iz Ljutomerske okolice. (Kmetijska podružnica — Gospodar — zavarovalnice.) Naša kmetijska podružnica je zborovala v nedeljo 11. t. m. pri sv. Križi. Z veseljem smo zapazili, da so kmetovalci sv. Križevske in Verženske fare prav vneti za svoj napredek; dokaz temu je veliko število posestnikov iz vseh občin, ki so se zbrali v šoli, da bi poslušali gospodarske nauke g. J. Kukovca. Gosp. govornik je prav temeljito razjasnil vzajemno delovanje za vspeh gospodarske stvari, dokazal je, da kmetu bode trebalo dandanes drugače gospodariti, nego je bilo za starih dobrih časov; na mesto preobilnega pridelovanja zrnja, bode trebalo kmetu več krme pridelati in krmiti govejo živino. Razun tega mora kmet tudi opazovati delovanje svojih daljnih sosedov; tu je treba tudi nekaj brati, da ve, kaj in kako se drugod godi, zato ne moremo drugače, nego nasvetovati vam, dragi kmetovalci, naročite si vam znani list „Slov. Gospodar“, — berite ga pridno po nedeljah in praznikih, priganjate tudi svojo družino, da naj na mesto žganja kaj koristnega bere, kajti „Slov. Gospodar“ — bi moral biti veliko več razširjen med vami, nego to zdaj opazujemo. Želeti bi bilo, da bi več kmetovalcev pristopilo kot udje k naši podružnici, ki zastopa v prvi vrsti kmečke koristi; ravno tako bi jih več moralo pristopiti k konjerejskemu društvu, po takem bi mogel izhajati sedajni nemški list „Pferdezüchter“ tudi v slovenskem jeziku, česar je vam jako potreba. Le po poti združevanja je mogoče dandanes napredovati; porabite toraj te prilike. — Na koncu je še g. J. Kryl govoril o zavarovanju in zavarovalnicah, ter razlagal uzroke, zakaj se zavarovanim nekikrat ne more izplačati cela svota, na katero so plačali premije, ter nasvetuje, da naj noben ne zavaruje več, nego je hiša vredna, naj vse resnično in natanko zmeri, naj si da svoje poslopje natanko vceniti, preden ga zavaruje, potem ne bo imel nobenih sit-

nob. Ker pa imamo dandanes veliko zavarovalnic in raznih društev, ki pošiljajo svoje agente med kmete jih lovit, tako da ljudje nekikrat ne znajo, kaj bi storili, toraj najbolje bo, če se dajo zavarovati v domači naši zavarovalnici v Gradci, ki podeljuje velike polajšave zaradi plačevanja, kar nobena druga zavarovalnica ne stori.

Iz Ljubljane. (Banka Slavija) sklenila je od 1. januarja do 31. marcija t. l. 9873 novih zavarovanj za kapital 11.694.391 fl. 47 kr. za kar se jej je plačalo zavarovalnine in pristojbin 364.980 fl. 5 kr. Za škode se je izplačalo v tem časi 102.293 fl. 11 kr. Denarni promet osrednje blagajnice znašal je 1.499.315 fl. 20 kr. in od bančnih kapitalij bilo je v tem časi vloženih 201.830 fl. 81 kr. v 32 založnicah in 576.151 fl. 43 kr. izposojenih na hipoteke. Gasilne brizgalnice oddala je banka 5 občinam. Samoupravna društva za zavarovanje užitka in pokojnin postajajo čez dalje bolj priljubljena. Pristopilo jim je namreč do konca marcija t. l. 815 členov, ki so zavarovali užitkov in pokojnin za 127.259 fl. 60 kr. in upisali vlog 623.621 fl. 34 kr. Zastopniška pokojninska zaloga imela je koncem marcija t. l. 42.757 fl. 65 kr. premoženja.

Iz Noršinec na Murskem polji. (Letina — jud). Zimna počenja cvesti, tudi travniki, ktere nam dež še obilo napaja, nam obetajo primeroma k drugim letom precej krme. Manje se kaže sadja, črešenj hrušek nekaj, sliv in jabek pa morda nič, akoravno je cvelo kakor v paradizi. Toda nekaj je dež, nekaj pa ravno o tem času pihajoči jug škodoval. Tudi trije preroki in prijatelji slane so srečno odšli. Upamo toraj, da smo enej uimi vsli, pa ker gospodar si svojih pridelkov prej ni zvest dokler jih nima pod streho. Kaj bo pa z vinogradi! Za letom in letom nova nada in upanje pa vedar že okoli 10 let vse zastonj! Trta je v rasti nekoliko počasi, poganja mladike (vroče vreme je nastalo okoli 20—22° R. v senci.) Kjer ni potolčeno, kaže se nekaj grozdja. Nad tretjino ljutomerskih vinogradov je vsled toče stolčenih in zbog tega tudi grozdja ni. Kedaj bo vendar prišel čas, da bi jih ne potolkel vsako leto najmanj enkrat ta strahoviti led! — Ravnokar je zapustil zadnji Kranjec grof Wurmbrandov hrastov log v Noršencih. Pred nekaj tednov so delo zgotovili tesarji, tudi Kranjci in pokazali kako da znajo spretno les sekati, da jim gotovo ni najti konkurenta. Ovi les je bil eden najlepših tega okraja a še ni pol leta minulo in je postal nemila žrtva sekiri. Kupil ga je jud Steiner lesotržec iz Varaždina, za 18.000 fl.

Raznoterosti.

(Toča) sekala je v Brežicah ter sadnosno drevje oškodovala in žita.

(Nemški kmetje) točo streljajo z blagoslovljenim smodnikom. Ker pa točo potem sosedi dobijo, tožijo ti in zahtevajo, naj se streljanje prepove. Sodnije pa ne verujejo, da bi takšno streljanje kaj pomagalo, in tako visi cela pravda.

(Licencirane žrebce) imajo Janez Kokol v Čerkovcah pri Mariboru, Jakob Kramberger v Šetarjevi in Tomaž Kranjc v spod. Voličini sv. Lenartskega okraja, Franc Peršovnik pri sv. Marjeti na Pešnici, J. Bruderman in Huber v Mahrenbergu. Žrebci so licencirani na 4 leta. Na celem Štajerskem so pred komisijo postavili 71, licencirali in subvencije ali državno podporo dovolili le 34.

(G. Misleta) iz Hrastja na Murskem polji je se udeležil konjske dirke v Gradci in s svojo „Luci“ pri glavnem dirkanji kot drugi zmagovalec prodr. Dobil je 70 fl. in 1 zastavo.

(Konjerejsko društvo) je voljno svoj list „Pferdezüchter“ tudi slovenski izdajati, če se najde prelagatelj, ki to stori brezplačno. Zrebca „Homer“ prestavi v Gornji grad nazaj.

(Proti toči) zavaruje francosko - vogerška zavarovalnica Franco-Hongroise. V Mariboru je zastopnik g. Šunko, Tegethofstrasse.

(V Spielfeldu) so v kratkem 30 vagonov sena v Dunaj naložili. Meterski cent so plačevali po 1 fl. 60 kr. do 1 fl. 70 kr.

(Sejmi) 25. maja v Jarenini, 26. maja Dobje, Ivnik, Ormož, Jarenina, sv. Lorenc v Pušcavi, sv. Filip v Beračah, Središče, Poličane, Reichenburg, Rogatec, Slivnica pri Mariboru, sv. Vrban nad Ptujem, Vitanje, Velenje, 29. maja Artiče, Gradec, 31. maja Stare sv. gore, Rečica, Tržišče, 3. junija Loče, sv. Hema, Lučane, Ljutomer, Mahrenberg, Maribor, Mozirje, Laško.

Tržna cena

preteklega tedna po hektolitrih.

Mesta	Pšenica	Rž	Jčmen	Ovos	Turšica	Proso	Ajda
	fl. kr.	fl. kr.	fl. kr.	fl. kr.	fl. kr.	fl. kr.	fl. kr.
Maribor . . .	8 —	6 —	5 40	3 30	5 50	5 40	5 40
Ptuj	7 24	5 60	6 25	3 —	5 20	4 80	4 80
Celje	7 20	5 20	4 20	3 —	5 30	5 60	6 50
Gradec	7 80	6 —	5 54	3 44	6 80	4 70	6 54
Ljubljana . . .	8 10	5 80	5 20	3 30	5 55	4 30	3 67
Celovec	7 58	6 40	5 82	3 30	4 80	5 —	5 —
Dunaj	9 80	9 60	9 50	7 50	7 30	8 85	6 50
Pešt } 100 Kl.	10 20	9 —	8 90	7 10	7 30	6 82	6 30